

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Mileny Babkové a soudců JUDr. Petra Fořta, Ph.D. a Mgr. Jiřího Straky v právní věci žalobce **P V**, nar. , bytem nám. Přemysla Otakara II. 2/2, České Budějovice, toho času , proti žalované **O V**, nar. , bytem , zastoupené Mgr. Petrem Nesporým, advokátem se sídlem Puklicova 52, 370 04 České Budějovice, o zaplacení částky 1.246.217,- Kč s příslušenstvím, o odvolání obou účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 19.6.2011, č.j. 15 C 880/2009-238, **t a k t o :**

I. Odvolací řízení vedené k odvolání žalobce, směřujícímu proti zamítavému výroku rozsudku okresního soudu v odstavci II., **se zastavuje.**

II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci I., pokud bylo žalované uloženo zaplatit žalobci 237.320,- Kč, **potvrzuje**, a pokud bylo uloženo žalované zaplatit žalobci částku 269.056,- Kč, **mění tak**, že žaloba se v tomto rozsahu **zamítá.**

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 506.376,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Žalobu co do částky 739.841,- Kč, resp. 210.073,- Kč a co do úroku z prodlení zamítl (výrok II.). Výrokem III. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Okresní soud zjistil, že v průběhu dědického řízení ve věci 54 D 417/2007-31, kde jako dědicové vystupovali oba účastníci, oba účastníci do protokolu u notáře ještě před uzavřením dohody o vypořádání dědictví prohlásili, že po skončení dědického řízení nechají zaměřit stavbu kolny dosud umístěnou na parcele č. 3166 s tím, že paní O. V. poté převede vlastnické právo k této kolně na pozůstalého syna pana P. V. a smluvně mu zajistí i přístup ke kolně. Okresní soud zjistil, že tato dohoda byla zapsána do protokolu o dědickém řízení. Svědek – notář JUDr. Zdeněk Melichar potvrdil, že tak učinil za situace, kdy účastníci nevyužili jeho nabídky, aby vyřešili oddělení nemovitosti, kterou si jako vlastní nárokoval současný žalobce, ještě v průběhu dědického řízení před uzavřením dědické dohody. Účastníci měli tehdy zájem o co nejrychlejší skončení dědického řízení. Okresní soud dále zjistil, že žalovaná nesplnila svůj slib, který byl v dědickém řízení notářem protokolárně zachycen, odmítla na žalobce vlastnické právo k nemovitosti převést a zajistit přístup k oddělené nemovitosti, což okresní soud posoudil podle § 424 občanského zákoníku jako úmyslné jednání proti dobrým mravům, které mělo pro žalobce za následek vznik škody podle citovaného ustanovení. Dovodil, že žalovaná nabyla podle rozhodnutí notáře dědictví po zůstaviteli, který byl otcem žalobce, na základě dohody, která byla „podmíněna“ dohodou se žalobcem o převedení kolny a zřízení přístupu ke kolně. Nemovitost, která měla být převedena, přešla na žalovanou na základě dědické dohody. Podle zjištění okresního soudu dohoda mezi účastníky o „kolně a přístupu k ní“ nebyla podmíněna žádnými dalšími podmínkami, zejména ani tím, že by nemovitost měl užívat žalobce jako dílnu. Okresní soud zjistil, že žalovaná nemovitosti (kolnu s pozemkem) převedla nejprve na své příbuzné a ti následně nemovitosti prodali. Dle okresního soudu tak žalovaná žalobce poškodila, neboť nabyla více, než by získala, pokud by došlo k vypořádání dědictví ze zákona. Její jednání je podle posouzení okresním soudem v rozporu s dobrými mravy a nemění na tom nic ani to, že následně jí žalobce vyhrožoval zapálením domu, za což byl i pravomocně odsouzen. K tomuto jeho jednání totiž došlo dle zjištění okresního soudu až poté, co se žalobce dozvěděl, že žalovaná nehodlá svůj závazek splnit.

Vznesenou námitku promlčení okresní soud posoudil jako nedůvodnou s odkazem na ust. § 106 odst. 2 o.z., neboť dovodil, že v případě žalované šlo o škodu způsobenou úmyslně a promlčecí lhůta je deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla. Tato desetiletá lhůta je podle okresního soudu zachována i za situace, že by k zahájení jejího běhu došlo den následující po uzavření dědické dohody, což bylo 19.7.2007. Ohledně výše škody okresní soud vycházel ze znaleckého posudku, který ocenil nemovitost, u níž mělo dojít k přechodu vlastnictví, a věcné břemeno (jako slíbený přístup k nemovitosti) částkou celkem 506.376,- Kč (věcné břemeno částkou 11.333,- Kč a kolna 495.046,- Kč). Ve zbytku nárok zamítl včetně úroků z prodlení, když ohledně nich zohlednil způsob ujednání mezi účastníky.

Ten přičetl k tíži nejen žalované, ale také žalobci a v souvislosti s tím nepřiznal žalobci nárok na náhradu nákladů řízení. Poukázal na to, že kdyby účastníci využili nabídky notáře, přešli by tomuto sporu. U žalované přihlédl i k tomu, že se dopustila protiprávního jednání.

Proti tomuto rozsudku se včas odvolali oba účastníci. Žalobce však v průběhu odvolacího jednání uvedl, že se spokojuje s tím, co mu přiznal okresní soud, a nepožaduje tedy nic navíc oproti přiznané částce 506.376,- Kč. Zformuloval to posléze jednoznačně (předtím totiž mluvil o zpětvzetí žaloby) tak, že bere své odvolání zpět. V okamžiku rozhodování odvolacího soudu tak nebyl výrok v odstavci II. žádným odvoláním dotčen (žalovaná se odvolala jen proti výroku v odstavci I. a III.). Zamítavý výrok v odstavci II. tedy nabyl samostatně právní moci jako právo se samostatným skutkovým základem (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Žalovaná ve svém odvolání namítala, že okresní soud nesprávně posoudil námitku promlčení, když nevzal v úvahu subjektivní promlčecí lhůtu. Sám učinil skutkový závěr o tom, že žalobce vyhrožoval žalované poté, co se od ní dozvěděl, že nehodlá svůj závazek splnit, přičemž žalobce byl trestně odsouzen za svá jednání ze dne 30.7.2007 a ze dne 13.8.2007. Promlčecí doba začala běžet ve chvíli, kdy se žalobce dozvěděl, že zamýšlený převod nebude realizován. V momentě, kdy žalovaná odmítla splnit případný svůj morální závazek, by musela vzniknout případná škoda na straně žalobce. Kdyby měla případná škoda vznikat teprve v momentě, kdy žalovaná převedla nemovitost na třetí osobu, pak by taková škoda vůbec nenastala, pokud by si žalovaná nemovitosti ponechala, přesto je však na žalobce nepřevedla. Odvolatelka v tomto směru odkazovala na judikát Nejvyššího soudu o tom, že subjektivní promlčecí doba může začít běžet nejdříve s počátkem lhůty objektivní. Žalovaná nesouhlasila s napadeným rozsudkem ani ohledně výše soudem zjištěné škody. Nesouhlasila se způsobem ocenění kolny, když podle jejího názoru nebylo přihlédnuto k tomu, že kolna se nacházela uvnitř „areálu“ jiného vlastníka a byl k ní omezený přístup. Domluven mezi účastníky byl jen přístup, nikoliv příjezd, a i to snižuje hodnotu kolny. Znalec měl oceňovat kolnu samostatně a nikoliv s ohledem na komplex staveb. Nepřihlédl řádně ke specifické oceňované nemovitosti.

Odvolací soud projednal věc jen v rozsahu podaného odvolání (§ 212 věta první o.s.ř.), přezkoumal proto jen výroky v odstavci I. (o platební povinnosti žalované) a III. (o nákladech řízení mezi účastníky). Jak již shora řečeno, výrok v odstavci II. přezkoumáván nebyl, protože v době rozhodování odvolacího soudu již nebyl odvoláním žalobce dotčen.

Odvolací soud za této situace odvolací řízení vedené k odvolání žalobce proti zamítavému výroku v odstavci II. zastavil.

Napadené výroky odvolací soud přezkoumal podle § 1 a 5 o.s.ř. (výrok ve věci samé) a 1, 5 a 6 o.s.ř. (výrok o nákladech řízení).

Odvolací soud již ve svém usnesení ze dne 13.10.2010, č.j. 5 Co 1875/2010-130 uvedl, že sdílí skutkový i právní závěr soudu prvního stupně, pokud se týká ujednání, ke kterému došlo mezi žalobcem a žalovanou (oběma jako dědici po zůstaviteli I.

V – otci žalobce a manželovi žalované) dne 19.7.2007 při jednání před soudním komisařem - notářem JUDr. Zdeňkem Melicharem. Odvolací soud tehdy uzavřel, že účastníci učinili písemný dvoustranný právní úkon, ve kterém souhlasně prohlásili, že nechají po skončení dědického řízení zaměřit stavbu kolny na parcele č. 3166 a žalovaná O V se zavázala poté smluvně převést vlastnické právo na žalobce P V a zajistit mu přístup k této kolně. Odvolací soud tehdy uvedl, že oba účastníci projevili shodnou vůli, aby žalovaná na žalobce převedla nemovitost tak, aby ji mohl samostatně užívat, tedy že mu zřídí přístup. Takový právní úkon již tehdy odvolací soud posoudil shodně se soudem prvního stupně jako absolutně neplatný z hlediska ust. § 37 odst. 1 o.z. Jednalo se v podstatě o neplatnou smlouvu o smlouvě budoucí. Důvodem neplatnosti byl podle okresního i krajského soudu nedostatek v identifikaci nemovitostí i v identifikaci rozsahu přístupu k ní a v absenci lhůty, ve které měla žalovaná závazek splnit. Odvolací soud tehdy také uzavřel, že žalované žádná právní povinnost z takové dohody nevznikla.

Odvolací soud však také připomněl, že žalobce ani plnění z tohoto právního úkonu nežaluje, žaluje peněžní částku, která pro něj představuje majetkovou újmu související s tím, že byl veden důvěrou ve splnění slibu žalované, a proto uzavřel pro něj výrazně nevýhodnou dědickou dohodu. Žalovaná však posléze svůj slib odmítla splnit.

Na těchto závěrech okresní soud v napadeném rozsudku setrval a sdílí je nadále i odvolací soud.

Žalobce v celém řízení tvrdil, že mu vznikla majetková újma tím, že žalovaná nesplnila svůj slib, neboť kdyby jej splnila, zvětšil by se jeho majetek o hodnotu kolny schopné odděleného užívání.

Odvolací soud však již ve shora uvedeném zrušujícím usnesení (zrušen byl tehdy zamítavý rozsudek okresního soudu) uvedl, že je třeba vzít v úvahu ust. § 424 o.z. (ve zrušujícím usnesení omylem uveden § 420 o.z.). Dle uvedeného ustanovení za škodu odpovídá i ten, kdo ji způsobil úmyslným jednáním proti dobrým mravům. Odvolací soud tehdy uvedl, že citované ustanovení vychází z povinnosti zachovávat společenské vztahy i za těch okolností, kdy konkrétní povinnosti nejsou vyjádřeny v právním předpise, nýbrž vyplývají z dobrých mravů. Sankcionováno je úmyslné jednání proti mimoprávním pravidlům, které však právní řád touto cestou staví na roveň pravidlům právním. Jednání proti dobrým mravům má proto za následek i občanskoprávní odpovědnost, jsou-li dány její předpoklady. Musí jít o úmyslné jednání proti dobrým mravům, které mělo za následek vznik, popř. zvětšení rozsahu škody a tohoto následku je si škůdce vědom. V případě odpovědnosti podle § 424 o.z. se zavinění škůdce nepresumuje, důkazní břemeno ve sporu je na poškozeném. Předpokladem odpovědnosti podle citovaného ustanovení je úkon proti dobrým mravům, vznik škody, příčinná souvislost mezi vzniklou škodou a úkonem proti dobrým mravům a zavinění ve formě úmyslu.

Odvolací soud již tehdy také vycházel ze zjištění okresního soudu, že žalovaná nedodržela to, co slíbila, a to při vědomí, že žalobce se „zřekl“ svého zákonného dědického podílu právě pro její slib. I na tomto závěru odvolací soud setrvává.

Jako jednání v rozporu s dobrými mravy je nutno hodnotit právě shora uvedenou skutečnost. Žalovaná nesplnila svůj slib daný před notářem a notářem zachycený do protokolu, ačkoliv věděla, že žalobce právě jen pro její slib uzavřel dědickou dohodu, podle které získal z hodnoty svého dědického podílu jen auto v hodnotě 5.000,- Kč a přivěs v hodnotě 2.000,- Kč, tedy celkem hodnotu 7.000,- Kč. Přitom jeho dědický podíl činil, jak vyplývá z usnesení dědického soudu ze dne 20.7.2007, č.j. 54 D 417/2007-31, 244.320,- Kč (při obvyklé hodnotě dědictví 488.640,- Kč a dvou dědicích – manželka a syn). K tomuto jednání žalované, které je nutno, jak již shora řečeno, posoudit po právní stránce jako úmyslné jednání v rozporu s dobrými mravy, došlo okamžikem, kdy žalovaná odmítla žalobci jakoukoliv kompenzaci, tedy nejen převod nemovitostí, ale zejména i zaplacení jakékoliv finanční částky. Žalobce po ní požadoval částku 300.000,- Kč, jak je zjištěno z listin, kterými odvolací soud odvolací řízení doplnil.

Jak v protokolu o trestním oznámení sepsaném se žalovanou dne 15.8.2007, tak v úředním záznamu sepsaném s žalobcem dne 22.8.2007 (v 9.00 hodin), tak i protokolu o výslechu obviněného sepsaném s žalobcem dne 22.8.2007 ve 12.50 hodin, se hovoří ze strany obou účastníků o tom, že žalobce šel za žalovanou (po jednání u notáře, kdy byla uzavřena dědická dohoda) dvakrát, a to dne 30.7.2007 a dne 13.8.2007. Oba účastníci v těchto listinách uvedli, že žalobce požadoval po žalované zaplacení částky 300.000,- Kč místo převodu nemovitostí, ke kterému žalovaná, jak sama uvedla, přistoupit nechtěla. Oba účastníci se v těchto listinách liší jen v tom, zda žalobce s požadavkem přišel 30.7.2007 nebo 13.8.2007, oba však souhlasně uvedli, že žalovaná v těchto dnech žalobci jeho požadavek odmítla. Odvolací soud vychází z toho, že právě v těchto dnech došlo k jednání žalované v rozporu s dobrými mravy, spočívajícímu v odmítnutí jakékoliv majetkové kompenzace pro žalobce, byť byla ve formě vlastnického převodu před notářem slíbena, a byla důvodem uzavření pro žalobce značně nevýhodné dědické dohody.

Z uvedeného plyne, že žalobci byla v důsledku úmyslného jednání žalované v rozporu s dobrými mravy způsobena majetková újma. Odvolací soud však tuto majetkovou újmu nespátřuje v té hodnotě, jak ji žalobce žaloval (hodnotě nepřevedené kolny a hodnotě nezřízeného přístupu k ní), ale právě v hodnotě nenaplněného dědického podílu. Ten se nenaplnil právě pro nemorální chování žalované. Kdyby svou morální povinnost splnila, k žádné újmě žalobce by nedošlo, protože s nenaplněním dědického podílu byl za takové situace srozuměn. Škoda spočívající v hodnotě nepřevedené kolny a přístupu k ní, jak ji stanovil soud prvního stupně, žalobci podle názoru odvolacího soudu nevznikla, protože na takovou kompenzaci právní nárok vzhledem k neplatnosti dohody mezi účastníky neměl.

Je nutno také připomenout, že slib žalované daný před notářem byl možný a tedy splnitelný a jeho dobrovolné realizaci nic nebránilo. Vynutitelný po právní stránce však nebyl. Pro posouzení intenzity úmyslného jednání proti dobrým mravům je rozhodné i to, že se jednalo o majetkové vztahy v rámci rodiny.

Vzhledem k tomu, že žalobce mohl v dědickém řízení získat hodnotu 244.320,- Kč a získal jen 7.000,- Kč, je třeba považovat za jeho škodu, vzniklou v souvislosti s jednáním žalované, částku 237.320,- Kč.

Protože žalovaná v průběhu řízení před soudem prvého stupně vznesla námitku promlčení, je nutno ji posoudit. Okresní soud v tomto směru neuvažoval správně.

Podle § 106 odst. 1 o.z. se právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá.

Podle § 106 odst. 2 o.z. se právo na náhradu škody nejpozději promlčí za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví. Okresní soud posuzoval promlčení jen podle ust. § 106 odst. 2 o.z., tedy jen podle objektivní desetileté promlčecí lhůty. To však nestačí. V odstavci prvním je upravena subjektivní dvouletá promlčecí doba, která nemůže začít běžet dříve, než začne běžet objektivní promlčecí lhůta, která se počítá v podstatě od okamžiku vzniku škody.

Jestliže v tomto případě vznikla škoda dle zjištění odvolacího soudu nejpozději dne 13.8.2007, kdy žalovaná odmítla nejen splnit svůj slib, ale poskytnout žalobci jakoukoliv finanční kompenzaci, začala právě tehdy běžet jak subjektivní dvouletá promlčecí lhůta, tak lhůta objektivní. Subjektivní lhůta začala běžet právě proto, že v tom okamžiku se žalobce dozvěděl o tom, že má majetkovou újmu, protože od žalované nic nedostane. Je obecně známo, že obě lhůty (subjektivní a objektivní) běží nezávisle na sobě a jejich vzájemný vztah je takový, že když skočí běh jedné z nich, právo se promlčí, a to i když druhá ještě neskončila.

Subjektivní promlčecí lhůta v tomto případě začala běžet nejpozději od 13.7.2007 a skončila dnem 13.7.2009. Žaloba byla však podána až dne 20.11.2009.

Pokud by námitka promlčení byla vzata v úvahu, nárok žalobce by soud přiznat nemohl.

V tomto případě však jde o spor s výjimečnými okolnostmi. Nestává se, že by v dědickém řízení dědicové uzavřeli dohodu, která by byla zaprotokolována, přesto však by nebyla platná, jak se tomu stalo v tomto případě. Navíc se jednalo o takovou dohodu, která výrazně ovlivnila vůli žalobce uzavřít dědickou dohodu s nevýhodným obsahem, jak se nakonec stalo. Nestává se často ani to (a stávat by se to nemělo), že účastník tzv. gentlemanské dohody, která sice právně vynutitelná není, ale jedná se o určitý morální závazek, mající dopad do majetkové sféry účastníků, svůj slib nesplní. Toto všechno se stalo v této věci a žalobci tak vznikl nárok na náhradu škody z úmyslného jednání proti dobrým mravům, který se promlčel, protože byla žaloba podána o cca tři měsíce později, než podána být měla.

Jakkoliv obecně není námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy, v tomto případě odvolací soud dospěl k závěru, že tomu tak je.

Odvolací soud vycházel jednak z judikatury Ústavního soudu České republiky a jednak z judikatury Nejvyššího soudu v Brně.

Lze citovat z nálezu ze dne 5.9.2012 (II. ÚS 3/10), kde Ústavní soud zdůrazňuje, že je nezbytné vycházet z individuálních okolností každého jednotlivého případu. Mnohé případy a jejich specifické okolnosti mohou být značně komplikované a netypické. To však nevyvazuje obecné soudy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité. Zásada souladu výkonu práv s dobrými mravy představuje významný korektiv, který v odůvodněných případech dovoluje zmírňovat tvrdost zákona a dává soudci prostor pro uplatnění pravidel slušnosti. Pojem dobré mravy nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel, ale zároveň jako příkaz soudci rozhodovat *praeter legem* či dokonce *contra legem*, pokud jde o reprobaci jednání příčícího se dobrým mravům.

I když shora citovaný nálezu Ústavního soudu se týkal jiné situace (námitky promlčení vznesené ve věci náhrady nemajetkové újmy za situace, kdy teprve v nedávné době byla judikaturou vyjasněna samotná promlčitelnost takového nároku), odvolací soud je toho názoru, že souzená věc je také věcí, kde je namístě uvažovat o tom, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy. Je to právě pro individuální okolnosti uvedené shora.

V nálezu Ústavního soudu I. ÚS 1737/2008 ze dne 17.2.2010 se uvádí, že v mnohých případech přichází v úvahu možný konflikt základního práva stěžovatele s principem právní jistoty, který je v právním řádu reprezentován např. též institutem promlčení. Principu právní jistoty se však lze dovolávat a lze ho považovat za korektiv ochrany legitimního očekávání pouze za situace, kdy se jej dovolává subjekt v dobré víře. Není-li subjekt v dobré víře, nemůže v jeho případě působit ani princip právní jistoty jakožto korektiv ochrany legitimního očekávání, resp. tento princip nemůže být v rovině ústavněprávní důvodem pro omezení ochrany legitimního očekávání stěžovatele (odkazuje se i na ústavní nálezu II. ÚS 519/08). Přitom v dobré víře nemůže být subjekt, který má povědomost o tom, že si přivlastňuje majetek náležející jinému. I když tento ústavní nálezu se týká bezdůvodného obohacení, není vyloučeno, aby podobná úvaha byla uplatněna i v souzené věci. Žalovaná rozhodně nebyla v dobré víře, když odmítala peněžní požadavek žalobce, protože si musela být vědoma toho, že nabyla větší dědický podíl než by nabyla tehdy, kdyby k žádné neplatné dohodě o převodu nemovitostí nedošlo a dědilo se ze zákona, případně kdyby svůj slib splnila a dědická dohoda tak byla uzavřena při srozumění žalobce, že získává nemovitost. Jinými slovy, žalovaná si musela být vědoma toho, že žalobce po majetkové stránce nesplněním svého slibu a odmítnutím jakékoliv majetkové kompenzace poškozuje.

Judikaturou bylo vytypováno několik případů, kdy námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy.

Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. I. ÚS 548/11 ze dne 21.6.2011 uvedl, že mezi případy, kdy námitka promlčení je uplatněna v rozporu s dobrými mravy, může patřit

např. situace, kdy advokát účastníka řízení hrubou nedbalostí či následným zatajováním významných skutečností způsobil svému klientu ztrátu procesu a posléze ve sporu o náhradu škody uplatní proti bývalému klientu námitku promlčení.

Obdobně judikoval i Nejvyšší soud (sp. zn. 33 Cdo 126/2009 ze dne 29.7.2010). Uvedl, že uplatnění námitky promlčení je v rozporu s dobrými mravy tehdy, když je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který nemá uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo neuplatnil včas. Tyto okolnosti musí být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení. Takový postup má místo jen ve výjimečných situacích, kdy k výkonu práva založeného zákonem dochází z jiných důvodů, než je dosažení hospodářských cílů či uspokojování jiných potřeb, kdy hlavní nebo alespoň převažující motivací je úmysl poškodit či znevýhodnit věřitele, případně, kdy je zřejmé, že výkon práva vede k nepřijatelným důsledkům projevujícím se jak ve vztahu mezi účastníky, tak na postavení některého z nich navenek.

Shora bylo již řešeno, proč je souzená věc věcí s výjimečnou situací, a že převažující motivací žalované v tomto případě byl úmysl znevýhodnit žalobce. Uplatnění námitky promlčení by se projevilo ve vztahu mezi účastníky výrazným poškozením žalobce v jeho majetkové sféře.

Lze citovat i další rozsudek Nejvyššího soudu (28 Cdo 5014/2009 ze dne 8.9.2010), kde se uvádí, že výkon práva za účelem poškození jiného (v rámci vznesení námitky promlčení) je sice jedním, nikoliv však jediným případem, který může zakládat výkon práv v rozporu s dobrými mravy. Nejvyšší soud uvádí, že ani tzv. šikanózní výkon práva nevyčerpává všechny případy výkonu práv v rozporu s dobrými mravy a je vždy věcí individuálního posouzení.

Odvolací soud dospěl k závěru, že v tomto případě je námitka promlčení vznesená žalovanou v rozporu s dobrými mravy, protože žalovaná chce touto svou námitkou zakotvit dosavadní stav, který sama způsobilá a který je výrazně v neprospěch žalobce. V tomto případě tedy musí v konfliktu základního práva, které uplatňuje žalobce, s principem právní jistoty, reprezentovaným námitkou promlčení, vznesenou žalovanou, musí mít přednost základní právo žalobce (právo na náhradu škody), a to proto, že promlčení se dovolává subjekt, který není v dobré víře (žalovaná).

Pokud jde o námitku žalované, že žalobce se k ní zachoval trestuhodným způsobem, pro který byl také trestně odsouzen (§ 197a odst. 1 a § 238 odst. 1, 2 trestního zákoníku), odvolací soud dospěl k závěru, že tato skutečnost pro posouzení námitky promlčení jako rozporné s dobrými mravy nemá zásadní význam. Je zřejmé, že jednání žalobce, za které byl trestním soudem potrestán (podmíněným trestem odnětí svobody), bylo vyvoláno právě postojem žalované, a i když zcela zřejmě není žádným způsobem omluvitelné, nelze je zohlednit do té míry, že by převážilo předchozí úvahy odvolacího soudu. Podstatné je, že

nešlo o ublížení na zdraví a věc mohla být vyřízena jen trestním příkazem. Chování žalobce nemělo také žádný vliv na majetkovou sféru žalované.

Protože námitku promlčení nelze v tomto výjimečném případě uznat, resp. akceptovat, nárok žalobce promlčen není.

Odvolací soud však změnil napadený výrok v odstavci I., protože za škodu žalobce považuje částku 237.320,- Kč. V tomto rozsahu napadený výrok v odstavci I. potvrdil, zatímco ve zbývající části (269.056,- Kč) výrok okresního soudu změnil tak, že návrh v tomto rozsahu zamítl (§ 220 odst. 1 písm. b/ o.s.ř.).

O nákladech řízení jak před soudem prvního stupně, tak před soudem odvolacím, rozhodl odvolací soud s úvahou, že žalovaná měla sice před soudem prvního stupně převážný úspěch, převážný úspěch měla i před soudem odvolacím, avšak jsou zde výjimečné okolnosti, které má na mysli ust. § 150 o.s.ř. a pro které nelze náhradu nákladů řízení přiznat. Již shora bylo řečeno, že jde o poměrně ojedinělou situaci, kdy v rámci dědického řízení, tedy mezi pozůstalými členy rodiny, byly vytvořeny vztahy, které jsou pro právní posouzení velice složité, s čímž souvisí i obtížnost posouzení otázky promlčení. K tomu je nutno připočítat i skutečnost, že příčina celého sporu spočívala v dědickém řízení, konkrétně v jeho průběhu a postupu notáře. Je nepochybné, že zápis v protokolu sepsaném notářem určitým způsobem na laiky působil a ovlivnil další vývoj jejich chování. Za takové situace by nebylo spravedlivé, aby žalobce, který výsledkem sporu získal přeci jen určité majetkové zadostiučinění, platil žalované náhradu nákladů řízení jen proto, že jeho původní žaloba, a zejména právní posouzení žalovaného nároku, vyznělo výrazně jinak, než je právní názor okresního a odvolacího soudu.

Proto odvolací soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení jak před okresním soudem, tak před soudem odvolacím.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku v jeho výrocih ve věci samé je dovolání přípustné a podává se do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu v Brně prostřednictvím Okresního soudu v Českém Krumlově.

Proti výroku o zastavení odvolacího řízení není dovolání přípustné.

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 10. října 2012

JUDr. Milena B a b k o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Monika Hanušová

